

POUM

F REVISIÓ DEL
PLA URBANÍSTIC
DE FIGUERES

REVISIÓ DEL PLA URBANÍSTIC DE FIGUERES

PROGRAMA DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA
(Fase de diagnòstic)

Taller 8 (04/11/2013)
“Figueres i el repte de l’energia”

Memòria de Resultats

Ajuntament
de Figueres
Alt Empordà

CONSULTORIA SOCIOPOLÍTICA

1.- INTRODUCCIÓ

El present document presenta els resultats derivats del taller de participació ciutadana (8 de 8) centrat en la “**Figueres i el repte de l’energia**”. El taller s’emmarca dins el programa participatiu dissenyat per acompanyar els treballs de revisió del planejament de Figueres que conduiran a la redacció i aprovació del nou Pla d’Ordenació Urbanística Municipal (POUM), i que definirà com ha de ser la ciutat dels propers 30 anys.

Abans de presentar les aportacions ciutadanes recollides durant la dinàmica participativa cal recordar que el programa participatiu s’ha dividit en dues grans onades:

- Una *primera onada* de vuit tallers temàtics que tenen com a objectiu recollir opinions i valoracions ciutadanes per fer una diagnosi de la situació actual de la ciutat (els vuit tallers temàtics es complementaran mitjançant una enquesta que es distribuirà als centres educatius d’educació secundària de la ciutat i es penjarà al web específic del projecte).
- Una vegada els treballs de redacció del nou POUM tinguin un grau de maduració suficient que permeti redactar un primer document de criteris objectius i alternatives anomenat “Avanç de planejament” s’iniciarà una *segona onada* de tallers temàtics (tardor 2014), que tindran per objectiu recollir valoracions ciutadanes entorn les propostes plantejades.

També cal destacar que s’ha creat un òrgan de seguiment i avaluació del procés anomenat Assemblea Participativa, que es reunirà com a mínim 3 vegades durant tot el programa participatiu.

2.- INFORMACIÓ BÀSICA DEL TALLER PARTICIPATIU

DATA: dilluns 4 de novembre de 2013.

HORA: 19.30 h

DURADA: 2 hores 45 minuts

LLOC: Escola Parc de les Aigües

NOMBRE PARTICIPANTS: 27

DINAMITZACIÓ DELS TALLERS:

Neòpolis => 1 dinamitzador de Neòpolis per cada grup de treball (3)

Tècnics locals per exposar informació del projecte i aclarir dubtes tècnics durant els debats.

OBJECTIUS DEL TALLER PARTICIPATIU:

- ❖ Garantir el dret dels ciutadans a estar informats i ser consultats sobre el procés de revisió del planejament urbanístic de Figueres.
- ❖ Recollir valoracions i criteris ciutadans respecte diferents àmbits vinculats amb l'energia.

ESTRUCTURA DEL TALLER

<i>Hora</i>	<i>Acció</i>	<i>Responsables</i>
19:30	a) Benvinguda.	* <i>Check in</i> : Neòpolis * Paraules inicials de benvinguda: Gerent d'Urbanisme de l'Ajuntament de Figueres, Xavier Ludevid
19:45	b) Presentació general sobre el taller de participació (plenari)	* Neòpolis
19:50	c) Ponència informativa entorn l'energia	* Xavier Turró. Tècnic de Medi Ambient de l'Ajuntament de Figueres
20:10	d) Divisió dels participants en grups (3)	* Neòpolis
20:15	e) Inici de la recollida de valoracions ciutadanes. Per cada àmbit temàtic (3): - Presentació (a cada grup / aula) d'informació específica referida a l'àmbit posat a debat (<u>Entorn personal i familiar / Entorn públic i col·lectiu/ Producció i distribució de l'energia</u>) - Treball de debat ciutadà en subgrups (amb presència de tècnics municipals per a resoldre dubtes) - Recollida d'aportacions ciutadanes	* Dinamització: Neòpolis * Informacions i aclariment de possibles dubtes: tècnics municipals
22:00	f) Agraïments i cloenda del taller	* Neòpolis i Ajuntament

PROCEDÈNCIA DELS PARTICIPANTS

Durant el registre d'entrada es va demanar als participants que localitzessin en un plànol de la ciutat el seu lloc de residència (o el seu lloc de treball en el cas de no ser residents a Figueres).

La següent imatge il·lustra la procedència dels ciutadans que van participar al taller:

DOCUMENTACIÓ INFORMATIVA ENTREGADA ALS PARTICIPANTS:

TALLER 8:

“FIGUERES I EL REpte DE L'ENERGIA”

0.- Introducció

L'energia és imprescindible pel nostre funcionament quotidià, tant a nivell individual (desplaçaments, funcionament de les llars), com col·lectiu (enllumenat públic, funcionament de les empreses i els equipaments públics, transport públic). L'ús de l'energia té un impacte ambiental (ús de recursos no renovables, contaminació, generació de residus radioactius) que s'ha agreujat amb les evidències que el principal causant del canvi climàtic són les emissions de CO₂ a l'atmosfera generades principalment per la combustió de combustibles fòssils com el carbó i els derivats del petroli. L'energia també té connotacions econòmiques ja que el seu preu ha anat augmentant amb els anys i representa una despesa considerable per a les famílies, les empreses i les administracions. Tot i això, l'energia és un sector de futur amb enormes possibilitats si som capaços d'impulsar un nou model energètic basat en la producció local d'energia a partir de fonts renovables, el foment de l'estalvi i l'eficiència energètica i les seves possibilitats de generació d'ocupació i riquesa a nivell local. Aquest nou model ha de permetre que el món local esdevingui actor energètic a partir de la producció i distribució d'energia superant el vell model concentrat i centralitzat.

1.- Context actual de l'energia

- **Increment del consum energètic mundial**

Tot i el context econòmic actual, entre el 2007 i el 2011 el consum d'energia ha augmentat un 8,2% a nivell mundial. En contrapartida al descens del consum en zones com Europa, Nord-americana o Euràsia, aquest ha crescut sobretot a la Xina, Índia i Aràbia Saudita. El model econòmic i de consum es basa en l'ús de grans quantitats d'energia a un preu baix que no té en compte el cost ambiental.

- **Exhauriment dels recursos energètics tradicionals**

El petroli és el combustible més emprat a nivell mundial amb el 33,1% del consum energètic mundial. El segueix el carbó amb el 30,3%, el gas natural 23,7%, la hidroelèctrica 6,4%, l'energia nuclear 4,9% i les renovables 1,6%. La zona del món amb un major ús de les energies renovables és Europa on representa el 4,8% del consum energètic.

Les projeccions sobre disponibilitat energètica auguren problemes per l'exhauriment dels recursos energètics. Al ritme actual de consum, el petroli durarà 40-50 anys, el gas 64 i el carbó 112. A més a més, l'increment dels costos d'extracció, la demanda creixent

d'alguns països (Xina i Índia) i l'especulació dels mercats prediuen que el preu de l'energia seguirà creixent.

- **Conflictes geopolítics generats pel control dels recursos energètics**

La importància estratègica pels estats de disposar i controlar els recursos energètics generen conflictes geopolítics amb connotacions mundials que sovint es tradueixen en conflictes bèl·lics. Com a exemples cal recordar la crisi econòmica del 1973 generada per un increment del preu del petroli o les guerres de l'Iraq pel control de la producció petrolera.

- **Efectes del model energètic actual sobre el medi natural i el canvi climàtic**

El principal efecte ambiental del model energètic és el canvi climàtic. La combustió de grans quantitats de combustibles fòssils (principalment carbó i derivats del petroli) genera l'emissió a l'atmosfera de grans quantitats de CO₂ que és el causant de l'efecte hivernacle, origen del canvi climàtic. Els canvis en el clima poden generar conseqüències encara imprevisibles però els experts consideren que el canvi climàtic és el repte científic més complexa al qual s'haurà d'afrontar la humanitat.

A part de l'efecte sobre el canvi climàtic, el model energètic té altres efectes negatius sobre el medi i les persones com el risc d'accident nuclear, la gestió dels residus nuclears, els episodis de pluja àcida o els impactes sobre els ecosistemes dels vessaments dels derivats de petroli, entre d'altres.

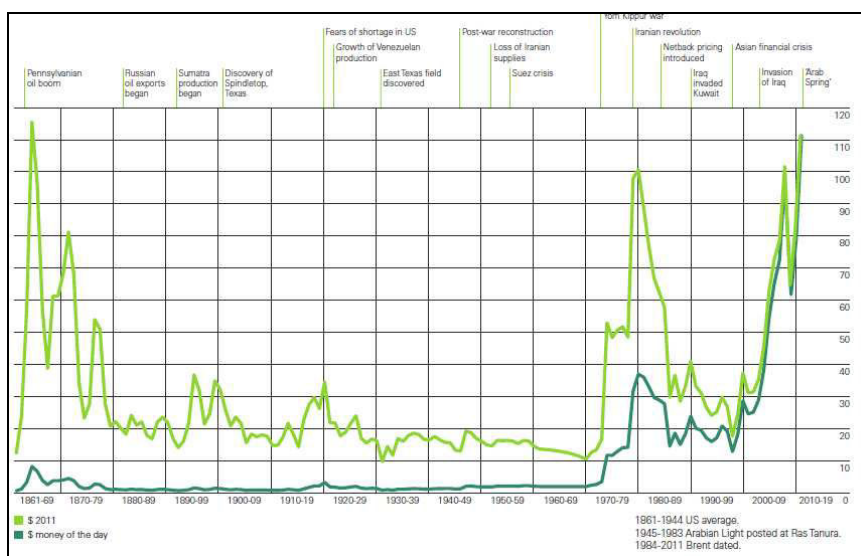

- **Context d'augment de preus de l'energia**

El preu de l'energia ha pujat molt en els últims anys. Al 2011, el preu mig anual del barril del petroli Brent van superar els 100\$ per primera vegada (en diners del dia). Va ser el segon preu més elevat (ajustats amb la inflació) de tota la història, només per darrere de 1864.

El preu de l'electricitat ha pujat a un ritme superior al 10% en els últims anys.

Taula. Evolució del preu del petroli a nivell mundial.

Font: British Petroleum

- **El concepte de pobresa energètica**

Aquest concepte fa referència a les dificultats de determinades persones o grups socials per accedir a l'energia. S'associa a la incapacitat d'algunes llars per aconseguir un bon confort tèrmic però també altres demandes d'energia com electrodomèstics o aigua calenta. El motiu és el triangle format per baixos ingressos, increment del preu de l'energia i ineficiència energètica dels habitatges. A Catalunya la Creu Roja ja ha afrontat diverses situacions de pobresa energètica, especialment entre gent gran, als quals ha facilitat mantes i estufes.

- **Desconeixement o inconsciència ciutadana respecte a l'abast de la problemàtica energètica**

Hom pot afirmar que, a dia d'avui, la problemàtica energètica no forma part de l'agenda de preocupacions dels ciutadans. No és objecte de debat de les converses quotidianes ciutadanes. Ho és en moments puntuals i conjunturals com quan es produeix un increment de cost de l'energia, quan hi ha algun conflicte geoestratègic, quan hi ha un tall en el subministrament o quan cal planificar alguna infraestructura energètica que genera rebuig territorial (un parc eòlic, una línia d'alta tensió). Sembla que mentre el

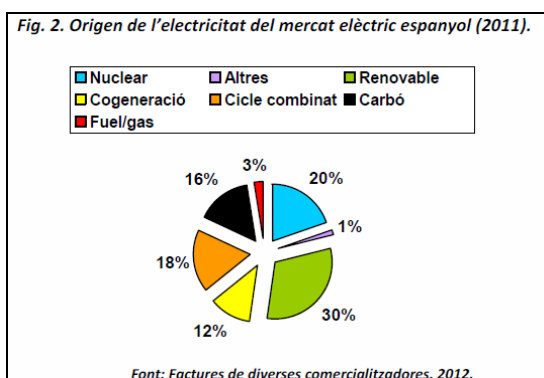
subministrament estigui garantit i el preu sigui suportable la ciutadania no es preocupa per les conseqüències del model energètic ni pel seu futur. En contrast, el canvi d'hàbits dels ciutadans en matèria energètica és clau per a assolir una nova cultura energètica basada en l'estalvi, l'eficiència i l'ús de les renovables. Es considera que l'èxit en l'assoliment de les polítiques de lluita contra el canvi climàtic en una ciutat depèn en un 50% del canvi de comportament dels ciutadans.

- **Model de gestió energètica centralitzat que relleva el món local a un rol secundari**

La gestió energètica a l'Estat espanyol respon a model centralitzat, on l'Estat i les grans companyies assumeixen el rol principal. Ni els governs autonòmics ni el món local (ajuntaments) tenen un paper rellevant en la gestió energètica. Les ciutats són simples consumidores d'energia sense cap rol en la planificació i gestió de l'energia. El model elèctric espanyol, per exemple, es basa en la concentració de la producció energètica en pocs àmbits i en una extensa xarxa de distribució. La distribució d'energia genera pèrdues importants que es poden evitar si la producció es troba a prop dels punts de consum. Aquest model centralitzat està controlat per uns pocs operadors. En contraposició, alguns països europeus es basen en un model descentralitzat que apropa la producció d'energia als punts de consum i trasllada competències en energia al governs regionals i municipals. Això fa que els Ajuntaments esdevinguin actors principals en la planificació energètica i que hagin de preveure el subministrament energètic com un servei més, tal com pot ser l'abastament d'aigua o la recollida de residus. En alguns països europeus (Alemanya, Suècia, Dinamarca) els ajuntaments abasteixen la ciutat d'electricitat i aigua calenta sanitària amb recursos propis (centrals locals de geotèrmia, biomassa, biogàs).

- **Manca de transparència en la gestió energètica**

El control de l'energia és, en el cas de l'estat espanyol, en mans del propi Estat i de les grans companyies energètiques. D'ells en depenen aspectes cabdals com la importació i exportació, la producció, la distribució i la política de preus. Sovint s'ha acusat la relació de l'Estat amb les empreses energètiques i entre les pròpies empreses de mancada d'informació i de transparència, contribuint a una manca de control per part dels ciutadans.

2.- Opcions energètiques confrontades

El debat actual sobre el futur energètic enfronta opcions que responen a models i formes d'entendre l'energia i les seves implicacions. Entre aquestes opcions cal destacar les següents:

- **Creixement de la demanda energètica *versus* estalvi energètic**

El creixement sostingut de la demanda energètica a nivell mundial incrementa l'explotació dels recursos naturals i és un dels causants del canvi climàtic. Els recursos energètics del planeta Terra són limitats i algunes fonts energètics són no renovables. L'exhauriment dels recursos energètics posaria en perill el desenvolupament econòmic i social i seria font de conflictes geoestratègics. En contraposició, un model econòmic i social basat en l'estalvi energètic i l'eficiència (fer la mateixa acció amb un menor consum d'energia) ha de ser la base per un ús més racional, respectuós i sostenible de l'energia. Existeix un marge elevat en les societats industrials per estalviar energia a través de canvis en els comportaments de consum i de la introducció de noves tecnologies més eficients.

- **Recursos energètics tradicionals *versus* energies renovables**

El model energètic actual està basat en l'ús de fonts energètiques exhauribles (no renovables), altament contaminants i amb taxes de rendiment energètic discutibles. L'emissió de gasos contaminants a l'atmosfera, especialment el CO₂, té l'origen en la combustió de combustibles fòssils com els derivats del petroli, el carbó i el gas que són les fonts energètiques més emprades actualment. L'ús de fonts energètiques contaminants són els causants del canvi climàtic i de nombrosos impactes ambientals que no són tinguts en compte a l'hora d'analitzar la seva rendibilitat econòmica. En contraposició, les energies renovables (solar, eòlica, geotèrmia, biogàs, biomassa, etc) són una alternativa més respectuosa amb el medi ambient i renovable en el temps. Constitueixen fonts d'energia no prou explotades actualment que poden ser l'alternativa a les fonts no renovables i contaminants.

- **Pobresa energètica *versus* el dret a l'energia**

L'energia ha passat a ser un bé comercialitzable que segueix les pautes de l'oferta i la demanda establertes pel mercat. La mercantilització de l'energia l'ha sotmès a una dinàmica d'increment de preus que ha comportat que les persones amb menys recursos no puguin accedir a l'energia i aparegui el que es coneix com a pobresa energètica. Enfront aquesta situació apareix la necessitat de garantir l'accés a l'energia.

- **Dependència energètica versus autonomia energètica**

El model energètic actual es basa en l'ús de fonts energètiques procedents d'altres territoris en un mercat energètic globalitzat. Això genera la dependència dels estats enfront els països amb disponibilitat d'energia, situacions d'instabilitat i conflictes per l'accés a l'energia. En contrapartida, molts territoris no utilitzen recursos energètics locals (molts d'ells renovables: biomassa, solar, eòlica, biogàs, geotèrmia, etc) que permetria trencar aquesta dependència exterior, fer més estable l'abastament energètic, no estar tant sotmès a les dinàmiques del mercat internacional i apropar el lloc de producció al lloc de consum i evitar les pèrdues generades en el transport d'energia.

- **Sistema centralitzat versus sistema descentralitzat**

Enfront el model de gestió centralitzada de l'energia (controlat per l'Estat i les grans companyies energètiques), es contraposa un model descentralitzat basat en apropar la generació d'energia al lloc de consum, planificar el subministrament energètic des del territori aprofitant els recursos locals i promoure una gestió local (amb implicació dels agents locals) de l'energia. El model descentralitzat comporta una gestió més propera de l'energia, amb més implicació ciutadana, més transparent i amb un rol més important dels agents locals. En alguns països europeus els Ajuntament tenen un paper principal en la gestió energètica.

- **Desinhibició versus implicació ciutadana (canvi d'hàbits)**

En un context de disponibilitat d'energia abundant i barata, els ciutadans hem tingut un rol de simples consumidors d'energia. Hi ha hagut, en general, una despreocupació per la

quantitat i l'origen de l'energia consumida. No obstant, en el context actual, amb una major conscienciació de la problemàtica energètica, els ciutadans poden assumir un rol més actiu, tot promovent un nou model energètic més sostenible i just, i també amb canvis en els hàbits de consum i de producció energètica. Els ciutadans, com ja succeeix en altres països europeus, poden promoure l'eficiència energètica i la producció d'energia en els blocs d'habitatges i poden també finançar instal·lacions col·lectives de generació energètica. És a dir, poden ser actors en la gestió de l'energia.

- **Mobilitat ineficient *versus* mobilitat eficient**

El desplaçament és una de les principals característiques de les societats actuals. El procés de globalització ha estat possible gràcies a la disminució de les distàncies i a un extraordinari desenvolupament de la logística com a mitjà de transport de mercaderies i persones. No obstant, la mobilitat és una de les grans consumidores d'energia, tant a nivell mundial com a nivell de ciutat. A Figueres, per exemple, la mobilitat representa el 45% del consum d'energia i el 37% de les emissions de CO₂ de la ciutat. És una mobilitat basada en l'ús dels combustibles fòssils que generen contaminació i són el principal causant del canvi climàtic. Així, qualsevol estratègia per a reduir el consum d'energia i les emissions de CO₂ s'ha de centrar inevitablement en canviar les pautes de la mobilitat. Una mobilitat més eficient haurà de reduir el nombre de desplaçaments, acostant, per exemple, el lloc de producció i el lloc de consum, el lloc de residència i el lloc de treball, dissenyant ciutats compactes i amb mixticitat d'usos que evitin els desplaçaments. Al mateix temps, haurà de fomentar els mitjans de mobilitat més eficients i sostenibles com l'anar a peu, la bicicleta i el transport públic. També haurà de promoure mitjans mecanitzats més eficients energèticament i basats en fonts renovables i no contaminants.

- **Edificis ineficients *versus* edificis eficients**

Els habitatges de Figueres consumeixen el 30% de l'energia i generen el 28% de les emissions de CO₂ de la ciutat. Aquestes xifres evidencien que els habitatges tenen un pes fonamental en el consum energètic. Al nostre país, a diferència d'altres països europeus, el consum i l'eficiència energètica dels edificis no ha estat un element de preocupació. A diferència de l'arquitectura tradicional, la producció moderna d'habitatges ha obviat la relació entre edifici i energia. Aspectes com l'orientació d'un edifici, l'ús de materials energèticament més eficients, la preocupació per l'aïllament tèrmic o per una il·luminació més eficient, no han estat prioritaris. En el preu de l'habitatge molt poques vegades s'ha considerat el cost de manteniment i de vida del producte, on el consum energètic hi té un pes clau, especialment en escenaris d'increment del cost de l'energia. L'establiment d'estàndards energètics en l'edificació adaptats a les condicions climàtiques del lloc i amb

l'objectiu d'estalviar energia, promoure l'eficiència i l'autogeneració d'energia poden ser la base per a una nova relació entre edificació i energia.

3.- Elements per a IMAGINAR l'energia del futur a Figueres

- ¿És imaginable una Figueres on els edificis es generin ells mateixos l'energia que necessiten? ¿És imaginable que ho facin a partir d'energies renovables? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable un parc d'habitatges controlats domòticament per a reduir al màxim el consum d'energia? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- És imaginable una Figueres que es generés tota l'energia que necessita només aprofitant els recursos energètics locals (eòlica, solar, geotèrmia, biogàs, biomassa, etc)? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable una Figueres amb el seu parc eòlic, la seva central de biogàs, la seva central de geotèrmia, la seva central de biomassa? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable una central nuclear a l'Empordà? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable una Figueres amb una gran oferta de transport públic amb autobusos elèctrics, els carrers per als vianants i les bicicletes i només uns pocs cotxes elèctrics per a casos excepcionals? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable una Figueres i un Empordà que s'autoabasteixi d'aliments sense necessitat d'importar-los? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable que l'Ajuntament de Figueres es converteixi en una distribuïdora d'energia de la mateixa manera que abasteix d'aigua la ciutat o recull els residus? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable a Figueres que el meu *smartphone* funcioni amb l'energia generada pel bàtec del meu cor? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?

- ¿És imaginable a Figueres que la fricció del meu caminar amb el terra encengui les faroles de l'enllumenat públic al meu passar? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable a Figueres que les comunitats de veïns s'organitzin per a millorar l'eficiència energètica dels seus habitatges, generar energia i fer negoci amb la seva venda? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable una Figueres sense cables elèctrics als carrers i un Empordà sens línies elèctriques? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable construir granges amb animals que treballin contínuament per a generar electricitat? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable construir una central de geotèrmia al castell de Sant Ferran per aprofitar l'aigua de les cisternes i abastir d'aigua calenta sanitària els habitatges de Figueres? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?
- ¿És imaginable que els residus que es generin a Figueres enlloc d'anar a l'abocador serveixin per a generar biogàs per electricitat i aigua calenta? ¿Què caldria fer i quins obstacles pot haver-hi?

3.- BUIDATGE DE RESULTATS

Tot seguit es presenten el conjunt d'aportacions ciutadanes recollides durant el taller. Les valoracions i opinions exposades pels tres grups de treball dinamitzats es tindran en compte durant el procés d'elaboració del document d'Avanç de Planejament.

S'exposen les aportacions recollides grup per grup, amb la intenció de garantir el dret dels participants a que quedi constància escrita de totes i cada una de les reflexions expressades, i de conèixer les aportacions definides als tres grups de treball.

Val a dir que, un cop finalitzada la primera onada de tallers (8), l'Oficina del POUM procedirà a complementar el buidatge de resultats grup per grup mitjançant l'elaboració d'una Memòria Resum de la primera onada de tallers, que inclourà un quadre sintètic i agregat de resultats de cada taller. Aquest document també serà enviat als participants i penjat al web del projecte.

En tots els casos la informació es presenta seguint els criteris d'ordenament que van fonamentar el taller participatiu:

- Fortaleses, febleses, opinions, valoracions, recomanacions, advertències i altres comentaris respecte diferents preguntes vinculades amb **l'energia en l'entorn personal i familiar**:
  - Què podem fer per ser ciutadans més eficients i responsables energèticament?
  - Com ens imaginem el nostre dia a dia al 2050? Quins reptes haurem d'afrontar?
  - Com haurem de modificar el nostre comportament, hàbits i consum?

- Fortaleses, febleses, opinions, valoracions, recomanacions, advertències i altres comentaris respecte diferents preguntes vinculades amb **l'energia en l'entorn públic i col·lectiu**:
  - Com ens imaginem l'espai públic de Figueres al 2050?
  - Com es mouran les persones i les mercaderies a la ciutat?
  - Com ens organitzarem socialment?

- Fortaleses, febleses, opinions, valoracions, recomanacions, advertències i altres comentaris respecte diferents preguntes vinculades amb **la producció i distribució d'energia**
  - Com es produirà l'energia al 2050?
  - Quin serà el seu origen?
  - De qui dependrà la generació i distribució?

3.1.- Resultats grup per grup

GRUP NÚMERO 1

DINAMITZADOR: Gerard Quiñones (Neòpolis)

NOMBRE DE PARTICIPANTS: 9

IMAGINANT LA FIGUERES DEL 2050 => ENTORN PERSONAL I FAMILIAR

Consum energètic dels individus

- Les famílies s'autoabastiran la seva pròpia energia mitjançant fonts energètiques 100% renovables (autoconsum)

RESISTÈNCIES: Calen variacions de la legislació actual

- Les famílies seran part activa de cooperatives energètiques des d'on es generarà energia des de fonts 100% renovables

RESISTÈNCIES: Aquest escenari suposa un esforç personal i un seguit de costos que, a hores d'ara, molts ciutadans no estarien disposat a assumir

- Individus i famílies amb uns nivells de consum energètic molt inferiors als actuals i amb actituds i tecnologies basades en l'estalvi.

RESISTÈNCIES: Aquest escenari suposa un esforç personal i un seguit de costos que, a hores d'ara, molts ciutadans no estarien disposat a assumir

- Vida quotidiana sense necessitat de dependre de vehicles privats contaminants i amb una gran presència de transport públic i alternatives de transport sostenible i eficient (vehicles elèctrics, *car sharing*, etc.)

RESISTÈNCIES: Aquest escenari suposa un esforç personal i un seguit de costos que, a hores d'ara, molts ciutadans no estarien disposat a assumir

Característiques de les llars / habitatges

- Tecnologies avançades que permetran accedir a tots els canals d'informació i comunicació a través d'una sola plataforma (amb tot l'estalvi de recursos que aquest fet suposa)

RESISTÈNCIES: Aquest canvi va en contra dels interessos comercials i econòmics del mitjà de comunicació (premsa, televisió, internet, ràdios, etc)

- Llars amb tecnologies desenvolupades (domòtica, per exemple) que garantiran nivells d'eficiència energètica molt elevats, i on l'origen de l'energia que s'hi consumeix estarà absolutament lligada a la natura i a la sostenibilitat.

RESISTÈNCIES: Aquesta transformació no serà possible si no es promouen, des de les administracions públiques, avantatges i incentius: "Sense incentius econòmics per als individus el canvi no és possible".

- L'energia a les llars com un bé de gestió col·lectiva, enfront l'individualisme actual.

RESISTÈNCIES: Aquesta transformació no serà possible si no es promouen, des de les administracions públiques, avantatges i incentius

- Llars amb tecnologia que permetrà monitoritzar el consum d'energia a temps real, facilitant així l'estalvi

RESISTÈNCIES: Costos

Individus més conscienciats en temes d'energia:

- Ciutadans amb uns nivells de conscienciació i de comprensió molt diferents als actuals en relació al que suposa el consum energètic en tots els seus àmbits.

RESISTÈNCIES: Cal que es variïn hàbits i aconseguir nivells de conscienciació que hores d'ara semblen molt difícils d'assolir.

- Ciutadans educats en els valors de l'eficiència i la responsabilitat. Conscients del valor de l'energia i de la necessitat de fer-ne un consum responsable.

RESISTÈNCIES: L'estalvi energètic suposa uns canvis d'hàbits difícils d'assumir per la societat actual.

- Ciutadans austers pel que fa al consum energètic, consumint només el que és imprescindible on serà impossible viure escenes familiars d'excés de calefacció, banyeres, etc.

RESISTÈNCIES: Estem habituats a uns nivells de confort (irresponsable) als que no volem renunciar.

- Ciutadans acostumats a viure amb ritmes de vida adaptats als horaris solars (aprofitament).

RESISTÈNCIES: Pes dels ritmes productius actuals, i necessitat de canvis socials i industrials.

- Persones acostumades a prendre part dels afers col·lectius, menys individualistes i molt implicades en els espais de participació i col·laboració

RESISTÈNCIES: Les actituds individualistes i de comoditat de la societat actual

IMAGINANT LA FIGUERES DEL 2050 => ENTORN PÚBLIC I COL·LECTIU

Ciutat intel·ligent i sostenible

- Ciutat on l'Ajuntament posa a disposició de la ciutadania multitud d'eines d'SmartCity pensades per a promoure la sostenibilitat (reduir desplaçaments, facilitar aparcament de vehicles, etc.)

RESISTÈNCIES: Calen apostes decidides i destinar-hi recursos. A més, també cal considerar els costos ambientals i energètics que suposa disposar de molta tecnologia.

- Ciutat on l'espai públic està volcat a la mobilitat sostenible dels ciutadans (bicicletes, vianants, vehicles elèctrics individuals i col·lectius), i on els desplaçaments només respondran a necessitats reals.

RESISTÈNCIES: La mobilitat actual està massa centrada en la mobilitat mitjançant vehicles privats i sobredimensionats (en potència i consum). Interessos econòmics

- Ciutat on els ciutadans fan un consum racionalitzat de béns i serveis i on, en conseqüència, el transport de mercaderies al centre no estarà sobredimensionat. "no cal que al centre de la ciutat sigui un supermercat on pots trobar de tot".

RESISTÈNCIES: Ciutadans amb mentalitat molt consumista i acostumats a trobar de tot i a prop.

Nou model social i econòmic a Figueres

- Ciutat on la participació dels individus en els afers col·lectius és un fet normalitzat i generalitzat. Fins i tot regulat per l'administració.

RESISTÈNCIES: Sense un canvi educatiu i una legislació adaptada aquest escenari és complicat d'assolir.

- Ciutat on s'han consolidat accions de pedagogia i educació social perpètuas en el temps i efectives, focalitzades a educar transversalment en matèria energètica. Ciutadans conscienciats que hauran interioritzat l'ús eficient de l'energia. Consciència comunitària que servirà per fer més eficient el consum energètic de la ciutat. (transport compartit, horts urbans, sistema integral de gestió de residus, etc.

RESISTÈNCIES: Sense una aposta política molt clara i continuada serà difícil assolir aquest escenari (en molts casos no hem ni començat, com per exemple amb la recollida selectiva de matèria orgànica).

- Mitjans de comunicació descentralitzats

RESISTÈNCIES: Interessos comercials i econòmics dels grans mitjans de comunicació.

- Incorporació al preu final dels productes dels costos mediambientals que ha suposat produir-los

RESISTÈNCIES: Encariment dels productes

- Compra i ús de productes amb vida útil molt més llarga que l'actual (obsolència programada)

RESISTÈNCIES: Sistema capitalista i lleis de mercat lliure

- Ciutat amb parts del sòl urbà destinades a:

- La ubicació d'equipaments des d'on es produir energia mitjançant fonts renovables per abastir la ciutat.
- Horts urbans que permetran un consum alimentari de Km 0
- Foment de la mobilitat sostenible

RESISTÈNCIES: És imprescindible que la gestió fos comunitària.

IMAGINANT LA FIGUERES DEL 2050 => PRODUCCIÓ I DISTRIBUCIÓ D'ENERGIA

Investigació i Desenvolupament:

- Nivells de despesa pública molt significatius centrats en la investigació i desenvolupament de fonts d'energia renovables i eficients

RESISTÈNCIES: Poder dels monopolis energètics actuals

Producció d'energia:

- Pel que fa a la producció d'energia es recullen les següents aportacions / imaginaris:
  - Escenari de producció energètica descentralitzada. Autogeneració local de l'energia.
  - Fonts d'energia 100% renovables (energia hídrica, solar, geotèrmia, corrents marines, etc)
  - Gestió comunitària i socialitzada
  - Amb incentius fiscals per millorar l'eficiència i la producció
  - Existència d'un parc energètic al Castell de Sant Ferran, com un referent simbòlic de a ciutat que aposta per l'autogeneració i les energies renovables

RESISTÈNCIES:

- Legislació, poder i interessos del monopolis energètics actuals
- Les xarxes i les instal·lacions són propietat dels monopolis
- Necessitat de canvis de mentalitat
- Dificultats per integrar la generació distribuïda d'energia renovable i local dins el model actual de privatització de la xarxa i els recursos

Reflexió general

- Un dels grups expressa que més que debatre sobre la Figueres del 20150 a nivell energètic potser seria millor pensar en quines coses cal fer aquí i ara per tal de no arribar a un 2050 amb un escenari apocalíptic.

GRUP NÚMERO 2

DINAMITZADOR: Daniel Tarragó (Neòpolis)

NOMBRE DE PARTICIPANTS: 9

IMAGINANT LA FIGUERES DEL 2050 => ENTORN PERSONAL I FAMILIAR

Habitatges i models de vida:

- Caldria que tots els habitatges de nova construcció fossin eficients des del punt de vista energètic, a saber, no només capaços de produir l'energia necessària des del punt de vista de l'autosuficiència, sinó que també tinguessin la capacitat de produir-ne amb la finalitat de poder-la vendre (sense fins especulatius) o donar-la (solidaritat energètica local) a la xarxa (la qual fora òptim que fos de titularitat pública i estigués gestionada per l'administració local).
- De la mateixa manera caldria millorar i emprendre accions de rehabilitació energètica en tots els habitatges ja construïts per tal de fer-los molt més eficients (a ser possible autosuficients, o com a mínim reduir notablement la seva despesa i consum energètic). Per exemple centralitzant les calefaccions i altres fons energètiques dels edificis, i plantejar-s'ho també fins i tot a nivell de barri.
- La reducció del consum energètic va estretament lligada a les formes d'organització social. En aquest sentit s'argumenta i es proposa la promoció de canvis pel que fa a les formes de convivència. Es tracta de tornar a viure en unitats familiars més grans (no necessàriament de parentiu biològic, sinó també social) amb un doble objectiu:
  - o Que la tipologia dels nous habitatges fos el més eficient i econòmic possible des del punt de vista infraestructural.
  - o Incentivar les relacions socials de proximitat per tal de promoure l'intercanvi d'objectes, l'allargament de la seva vida i el fet de compartir-los, així com l'intercanvi de productes i serveis (banc del temps, etc.).
- Per provocar un canvi en les actituds individuals i familiars respecte a la necessitat de limitar el consum energètic i fer-lo molt més eficient es proposa trobar algun sistema que permeti:

- A cada usuari, personal i/o unitat familiar saber en cada moment quin és el consum que està generant, quan li costa, d'on ve l'energia que consumeix i quines repercussions té per al medi ambient.
- Que cada persona, usuari i/o unitat familiar tingués un comptador personal de la seva despesa energètica, de la quantitat de Co2 que aquesta provoca i un límit de consum d'energia vinculat a la contaminació que provoca.

RESISTÈNCIES:

- Els interessos econòmics de les grans companyies elèctriques, en tant que opositores i realentitzadores dels canvis proposats.
- Les normes i lleis del govern central, les quals no només no afavoreixen aquests canvis, sinó que hi legislen en contra.
- Les inversions econòmiques que caldria realitzar per impulsar els canvis proposats.

Canvi d'hàbits:

- El canvi d'hàbits esdevé quelcom fonamental per prendre consciència del consum energètic i reduir-lo significativament. Per això és proposa:
  - Potenciar els productes de Km 0 i gravar o penalitzar d'alguna manera aquells que no ho siguin (la penalització no té perquè ser econòmica, pots ser social, simbòlica, etc.). Els productes de Km 0 haurien d'acreditar: sostenibilitat ambiental en la seva producció i distribució, i excel·lència pel que fa a la seva qualitat.
  - Gravar impositivament i penalitzar simbòlica i socialment els productes fabricats en països que no compleixin les normatives ambientals ni els drets laborals, o siguin fabricats per companyies poc responsables des del punt de vista corporatiu amb el medi o el territori.
  - Penalitzar, limitar i/o conscienciar de la despesa energètica que suposa l'oci vinculat als bitllets d'avió *low cost*.

RESISTÈNCIES:

- Les dificultats que comporten aquestes regulacions dins un context de globalització econòmica.

Tecnologia:

- Aprofitar el potencial que ens ofereixen les noves tecnologies per reduir el consum energètic de les llars:
  - o Promoure la instal·lació de detectors de presència per activar i desactivar els llums.
  - o Promoure la compra d'electrodomèstics intel·ligents que adapten el seu funcionament i consum a les particularitats i necessitats dels usuaris i a les formes de producció i disponibilitat de fonts energètiques de forma gairebé automàtica reduint la despesa i maximitzant l'ús de l'energia en funció de la seva tipologia.

RESISTÈNCIES:

- La inversió inicial que cal fer per adaptar les instal·lacions i adquirir els aparells/electrodomèstics intel·ligents.
- La manca d'informació a temps real sobre el consum energètic i el tipus de fonts energètiques de les quals s'alimenten els aparells en cada moment.

Reflexió general:

- Alguns membres del grup posen de manifest que per tenir èxit en les polítiques d'estalvi i reducció del consum energètic cal posar l'accent en una legislació de caràcter mundial. En aquest sentit es pregunten què pot fer la ciutat de Figueres en un procés planetari que ens ha de portar a una III revolució industrial capaç de canviar un model energètic basat en els combustibles fòssils i els interessos d'unes poques companyies que produeixen i distribueixen la gran majoria dels recursos energètics del planeta.

- Es veu difícil que a nivell local es pugui liderar un procés de transformació que necessàriament ha de ser global, per bé que hi ha un acord en iniciar processos de planificació local que puguin amortir, amb més o menys mesura, un escenari de caràcter catastròfic. Per tant, mentre no es produeixi un impuls a nivell planetari que comporti un canvi real de model energètic que impliqui als principals estats consumidors i les empreses productores d'aquesta energia, l'escenari per a l'any 2050 és defineix d'apocalíptic.

IMAGINANT LA FIGUERES DEL 2050 => ENTORN PÚBLIC I COL·LECTIU

Mobilitat:

- Es proposa potenciar de manera desacomplexada la xarxa de carrils bici de la ciutat i convertir aquest mitjà de transport en el vehicle principal per desplaçar-se pel municipi fent èmfasi en els trajectes rutinaris i adequant la via pública.

RESISTÈNCIES: La inèrcia del cotxe, per bé que en la mesura que l'adequació de l'espai públic prioritzi l'ús de la bici els hàbits de mobilitat interna canviaran.

- Per evitar desplaçaments llargs i, per tant, els costos econòmics i energètics que aquests suposen es proposa que, a través de les noves tecnologies i aplicacions de caràcter innovador, les persones de Figueres que treballen en ciutats relativament allunyades puguin posar-se en contacte amb altres persones que viuen al lloc on ells treballen i que es desplacen a Figueres per qüestions de feina amb la finalitat de poder intercanviar aquests llocs de treball. Els quals haurien de tenir unes característiques molt similars.

RESISTÈNCIES: Les reticències i les dificultats que podrien tenir o patir els empresaris. De totes maneres per vèncer aquests problemes es podria començar per fer una prova pilot amb empreses que fossin del mateix grup i empreses que tinguin seu a Figueres, Girona i Barcelona. Posteriorment es podrien introduir accions i/o contraprestacions relacionades amb la responsabilitat social corporativa (en forma d'incentius fiscals, publicitat, etc.) per a les empreses que contribuïssin a aquesta proposta.

- Construir cintes transportadores que funcionin amb energies renovables a determinats nuclis de la ciutat (els més consolidats des del punt de vista urbanístic i comercial) per tal de facilitar i potenciar el fet d'anar a peu

RESISTÈNCIES: La implementació de la pròpia tecnologia (instal·lació i cost).

Predomini d'energies renovables:

- Una proposta que es posa sobre la taula per impulsar un estalvi energètic important a nivell públic passa per canviar la font energètica de l'enllumenat, a saber, fer-lo funcionar mitjançant plaques fotovoltaïques i/o energia eòlica

RESISTÈNCIES: El cost elevat de la implementació de l'acció i la poca capacitat d'emmagatzematge de les bateries actuals.

- Caldria apostar per un major aprofitament de les energies ja disponibles a la xarxa pública municipal i domèstica i que no s'aprofiten per estalviar i generar noves fonts energètiques de caràcter renovable.

RESISTÈNCIES: La quantitat d'energia sostenible que es podria generar a partir de l'aprofitament de la pròpia xarxa no seria, en termes globals, massa significativa. Caldria avaluar el cost-benefici.

- Pel que fa a la distribució de mercaderies a la ciutat s'argumenta la necessitat de crear microplataformes de distribució que utilitzin vehicles elèctrics o que funcionin amb fonts energètiques més sostenibles per a dur a terme les tasques de repartiment.

Reflexió general

- La limitació de consum energètic és una realitat incontestable. S'assumeix que en un futur no massa llunyà la racionalització del consum serà quelcom imprescindible. És precisament en aquest sentit que s'argumenta que la ciutat de Figueres ha de planificar la reducció d'aquest consum estratègicament per evitar que la limitació inevitable del mateix es faci aplicant els criteris que acabi

imposant el mercat. Així doncs, aquesta planificació a la que es fa referència ha de tenir en compte:

- Que l'augment del consum energètic no és proporcional a l'augment de la qualitat de vida i la felicitat dels ciutadans.
- Que cal gastar només l'energia necessària perquè és un recurs car i actualment insostenible des del punt de vista del medi ambient.
- Que cal optimitzar l'energia que consumim.
- Que cal produir energia neta i sostenible a nivell local per esdevenir el menys dependents que sigui possible dels oligopolis energètics.

IMAGINANT LA FIGUERES DEL 2050 => PRODUCCIÓ I DISTRIBUCIÓ D'ENERGIA

Model descentralitzat i lògiques comunitàries:

- Es proposa la creació de plantes de microgeneració d'energia distribuïdes per tota la ciutat amb l'objectiu de generar, gestionar i distribuir tota l'energia necessària a per a la ciutat des de l'àmbit local.
- S'aposta per un paper actiu de la societat civil tant en la generació d'energia com en la seva distribució.
- Cal fer de l'energia un servei públic descentralitzat que no sigui objecte d'especulacions empresarials i estigui en mans d'administracions públiques de l'àmbit local i societat civil. Impedir que la producció energètica sigui un negoci que estigui en mans d'uns pocs oligopolis.
- Estudiar totes les possibilitats per aprofitar l'energia que generem els ciutadans fent esport (bicicletes estàtiques per exemple) per poder connectar-la a la xarxa i que tothom se'n pugui beneficiar (i de manera especial aquells qui la produeixin, però no per enriquir-se'n o especular-hi).

RESISTÈNCIES: Si no volem dependre d'energies de fora caldrà limitar el consum i canviar els hàbits energètics de tota la població. I si volem que sigui un servei

públic caldrà lluitar contra els interessos de les grans companyies. A més, si es tracta que tothom pugui generar energia caldrà regular la seva “venta” per evitar comportaments especulatiu.

Producció d'energia:

- Cal que totes les energies que generem siguin 100% renovables, netes i que depenguin de diferents fonts energètiques (solar, eòlica, biomassa, aprofitament dels residus, etc.).

RESISTÈNCIES: La dependència excessiva de les nuclears.

- Una de les renovables que es considera que té més potencial és la biomassa, la qual caldria incentivar. De la mateixa manera s'argumenta la necessitat de seguir investigant altres fonts energètiques naturals amb molt de potencial com per exemple la fotosíntesi.

RESISTÈNCIES: Les inversions que es requereixen en investigació i implementació i infraestructura d'aquestes noves fonts energètiques.

- Pel que fa a l'energia solar es considera important que no només s'investigui en millorar la seva eficiència energètica i capacitat d'emmagatzematge, sinó també l'estètica de les plaques solars, les quals caldria integrar al màxim en cada entorn. En aquest sentit s'argumenta la necessitat de millorar els sistemes de camuflatge de totes les energies renovables.

RESISTÈNCIES: El cost econòmic que suposa la inversió en recerca i desenvolupament.

- Es considera de vital importància invertir en recerca i desenvolupament pel que fa a la generació d'energia aprofitant la força cinètica dels mars i oceans “mareomotriu”. Aquesta és una font energètica inesgotable, neta i sostenible.

RESISTÈNCIES: El cost econòmic i l'impacte visual.

- La reducció del consum energètic s'ha d'adaptar al clima i als horaris solars. Per fer-ho cal canviar els hàbits horaris actuals.

RESISTÈNCIES: El canvi d'horaris suposa un canvi cultural i d'hàbits quotidians que s'ha de produir a nivell nacional.

GRUP NÚMERO 3

DINAMITZADOR: Lúdia Ochoa (Neòpolis)

NOMBRE DE PARTICIPANTS: 9

IMAGINANT LA FIGUERES DEL 2050 => ENTORN PERSONAL I FAMILIAR

Consum energètic dels individus

- Es tindran molt en compte les tres R: Reduir el consum, Reutilitzar objectes i béns el màxim possible i Reciclar. Disminució dràstica del consum de productes superflus.
- Hi haurà menys consum energètic individual: la millor energia és la que no consumim.
- Consum de productes de proximitat, sense envasos i sobretot sense plàstics. El consum de productes no sostenibles estarà gravat en forma de taxes.

RESISTÈNCIES:

- La cultura del consum
- L'avarícia dels oligopolis que impedeixen canvis reals

Llars i habitatges

- Autosuficiència energètica total, emprant renovables: Si es pot a nivell de casa, sinó del veïnat o urbanització.
- Edificis aïllats per l'exterior, amb materials sostenibles i suro, sense escumes (poliestirens, etc.). Presència de cobertes solars, molinets, etc.
- Totes les il·luminacions seran de baix consum i màxima eficiència (ex. Leds).
- A tots els edificis hi haurà mesures de control i avisos que faran visible el consum.
- Recollida de les pluvials i reutilització i reciclatge de l'aigua en un 100% en la pròpia llar.
- Regulacions que incentivin les bones pràctiques i penalitzin els malbaratadors energètics. Amb el què es reculli mitjançant penalitzacions es millorarà l'estat de

les llars de les persones que no poden pagar canvis tècnics o bé que no poden pagar la factura energètica.

- Reducció del factor de potència a la factura energètica.

RESISTÈNCIES:

- Dificultats econòmiques.
- Superar el fet que actualment és més costós emprar renovables i l'autoabastament. La penalització de l'autogeneració energètica.
- Problemes associats amb la dependència de la domòtica.

Conscienciació / sensibilització

- Ciutadans molt conscienciats sobre el cost elevat de l'energia i sobre les dificultats d'abastament d'un model centralitzat.
- Hi haurà incentius per l'estalvi i es motivarà i fomentarà mitjançant campanyes i accions entre els veïns.

RESISTÈNCIES:

- Manca de consciència de la majoria de la població
- Monopolis energètics
- Els polítics són els primers que afavoreixen aquests monopolis

IMAGINANT LA FIGUERES DEL 2050 => ENTORN PÚBLIC I COL·LECTIU

Col·lectivitat i organització social

- Els consumidors d'energia estaran organitzats i coordinats en agrupacions prou potents per fer front als desequilibris entre gestors i consumidors.
- Un grau elevat de cooperativisme, presència i importància de les comunitats de veïns i de la solidaritat.
- La importància de compartir: serveis de bicicletes i cotxes elèctrics

Espai públic i model de ciutat

- Els barris seran autosuficients, en el sentit que tindran tots els serveis bàsics necessaris per evitar la mobilitat forçada: escoles, comerç, serveis, etc. A més a més de mantenir la seva pròpia idiosincràsia i sense perdre la potenciació del centre històric.
- L'enllumenat públic estarà preparat per poder tenir diferents intensitats en funció de les necessitats dels diferents espais i moments.
- S'aprofitaran els excedents energètics, com per exemple els de les plaques fotovoltaiques de la plaça del mercat.
- Presència d'horts urbans dins la ciutat.
- Pàrquings dissuasius a les entrades amb bons serveis de transport públic propers al centre.
- Presència de camins unificats de carrils bici, circumval·lació a la ciutat.
- Presència i ús de camins adaptats per la gent gran i amb mobilitat reduïda i dependent.

Mobilitat

- La ciutat serà una ciutat per vianants i bicicletes essencialment. També hi haurà tramvies i trens per la mobilitat entre ciutats i pobles.
- Inexistència de vehicles contaminants i reducció del nombre de vehicles total.
- Impost de circulació d'acord amb el comportament personal, incentivant els desplaçaments a peu i en bicicleta i el compartir cotxe.

IMAGINANT LA FIGUERES DEL 2050 => PRODUCCIÓ I DISTRIBUCIÓ D'ENERGIA

Generació

- Potenciació dels recursos propis i autosuficiència energètica de Figueres:
- 100% Energies renovables, i molt eficients per evitar pèrdues i minimitzar contaminants. (minimolins, plaques fotovoltaïques en zones públiques com rotondes, biomassa a partir de restes de jardineria i gestió forestal, utilització de la geotèrmia i gestió sostenible).
- Parcs eòlics i altres plantes als polígons industrials i aprofitant els corredors de carreteres, per fer-los menys impactants en el paisatge.
- Companyies energètiques amb consciència de servei públic i per tant amb més sentit social.
- Presència de microplantes i petits parcs urbans per tal de generar energia renovable a la ciutat. Producció molt propera al consum.

RESISTÈNCIES:

- Les energies renovables també consumeixen grans quantitats d'energia per ser generades i també produeixen contaminants.

Distribució

- Canalització dels serveis soterrats i públics.
- Les xarxes d'abastament d'energia i aigua minimitzaran pèrdues mitjançant bons manteniments i millores de les canalitzacions.

Reflexió general:

Els assistents demanen que es revisin les propostes ja consensuades en projectes i processos participatius anteriors, com l'Agenda 21 i el PAES, per aprofitar la feina feta i evitar duplicitats o tornar a parlar sobre temes ja tractats.